

Amb motiu del Dia Mundial de l'Aigua

L'eficiència del regadiu del Sistema Segarra-Garrigues

La Mediterrània presenta unes característiques climatològiques molt particulars, que condicionen la relació dels seus habitants amb els recursos hídrics disponibles. El mal repartiment de l'aigua de pluja al llarg de l'any -cada cop més extrema- i els llargs períodes de sequera en són característiques rellevants. És per aquesta raó que a la Mediterrània es té constància de regadius des de temps remots, i aquests, han estat potenciats i millorats per les diverses civilitzacions que s'han anat succeint.

Des de sempre, ha estat una preocupació el proveïment d'aliments a la població. I el reg, és a dir, aportar aigua als cultius per a poder incrementar i estabilitzar la seva producció (o bé per poder cultivar espècies en àrees on no seria possible) sempre ha estat una eina imprescindible per aconseguir-ho.

Actualment el requeriment d'aliments a nivell mundial s'està incrementant enormement, no tant sols degut a un augment de la població, sinó també per la transformació dels hàbits alimentaris d'alguns països importants com la Xina, l'Índia, i algun país sud-americà. Això suposa la necessitat de produir més aliments, sense la possibilitat d'incrementar molt la superfície de producció. A més a més, cada dia es considera més imprescindible l'autoabastiment, i si no és possible al 100%, cal minimitzar la dependència exterior d'aquest sector estratègic.

En resum, per una banda ens trobem amb un bé escàs, l'aigua, i per l'altra, esdevé un bé imprescindible per atendre aquestes necessitats creixents. Comptabilitzar aquestes dues realitats és possible gràcies a l'eficiència dels regadius. Ara per ara no hauria de plantejar-se un nou reg sense la introducció dels últims avenços tecnològics que permetin l'estalvi d'aigua i d'energia. I és que, actualment, i més davant els reptes del canvi climàtic, fer un ús eficient de l'aigua es una obligació. Aquests avenços comporten la implementació de tots aquells mitjans tècnics necessaris per obtenir el màxim rendiment per cada gota d'aigua que entra en el sistema amb, per descomptat, amb un màxim respecte pel medi ambient.

En un gran reg com el Segarra-Garrigues que segueix en fase de construcció, els avenços tecnològics s'implementen a tots nivells, des del transport de l'aigua, l'emmagatzematge, l'aplicació de l'aigua i el cultiu implantat. Per valorar de què estem parlant, cal entendre que el camí que segueix l'aigua des del seu origen fins a al cultiu d'una parcel·la és llarg, ja que una gota que surt de l'embassament Rialb pot arribar al seu destí sis o set dies després i amb un recorregut superior als 100km. En aquestes condicions, els avenços tecnològics emprats al llarg de tot el trajecte per aconseguir elevades eficiències en el seu conjunt són nombroses.

Per tal d'assolir una xarxa més eficient, el Segarra-Garrigues busca que tota l'aigua que s'utilitza de l'embassament de Rialb tingui les mínimes pèrdues possibles. Això s'aconsegueix a través d'un canal totalment formigonat, de la impermeabilització amb plàstic de totes les basses i de la pressurització de l'extensa xarxa de canonades. A més a més, la xarxa està totalment telecontrolada - gestionada per personal d'alta qualificació - i els sistemes de reg en parcel·la són localitzats o per aspersió, però mai per inundació. També són importants altres tècniques

que es posen a l'abast de l'agricultor com, per exemple, aplicacions amb recomanacions personalitzades de l'aigua necessària pels seus cultius, tècniques de teledetecció i camps experimentals on s'assagen nous cultius, varietats i tècniques.

L'eficiència d'un reg modern pot situar-se entre el 65% i el 85%, i en els sistemes de reg tradicionals poden situar-se per sota del 50%. L'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) estima que l'aigua destinada a l'agricultura és el 73% de l'aigua utilitzada a tot Catalunya i, segons l'enquesta sobre l'ús de l'aigua al sector agrari de Catalunya realitzada l'any 2006 (INE 2008), el 75% del consum d'aigua del sector està destinat a finques regades amb sistemes de reg per "gravetat" tradicionals, un 15% de finques regades amb aspersors i un 10% de finques regades amb degoteig.

Per tant, per produir més i, al mateix temps, disminuir el consum d'aigua, cal modernitzar els regs tradicionals, ja que podria millorar-se l'eficiència en més d'un 25 % en la majoria de finques actualment regades per gravetat. Això contribuiria a reduir aquesta xifra de consum agrícola del 73 % i, alhora, a incrementar les produccions. Per seguir disminuint el consum d'aigua és clau, també, seguir treballant els regs moderns per incrementar la seva eficiència amb noves tècniques i, per tant, la investigació en centres com l'IRTA, segueix sent essencial. Així doncs, només l'ús racional de l'aigua a tots nivells permetrà compatibilitzar les necessitats i la disponibilitat d'aquest recurs.

Miquel Sacrest
Director d'Explotació i Projectes